

Jaarverslag Onderzoekschool Politieke Geschiedenis

1 januari 2011

31 december 2011

Inhoudsopgave

1. Inleiding
2. Activiteiten OPG
 - Oprichting en uitbouw
 - Onderwijs
 - Versterken samenwerking
3. Organisatie
4. Slotopmerkingen

Bijlagen

- Een: Bijeenkomsten Netwerk Politieke Geschiedenis
- Twee: Studiedagen eerste leergang voor promovendi
- Drie: Promoties
- Vier: Overzicht promovendi OPG

Colofon

Samenstelling Jaarverslag: dr. Margit van der Steen

Adres:

www.onderzoekschoolpolitiekegeschiedenis.nl

Huygens ING
Postbus 90754
2509 LT Den Haag

1. Inleiding

Op 27 juni 2011 vond de officiële oprichting plaats van de Onderzoekschool Politieke Geschiedenis (OPG) in het Huis voor de Democratie in Den Haag. De OPG is de opvolger van het Netwerk Politieke Geschiedenis (NPG); in de periode 2006-2011 het samenwerkingsverband van politiek historici. Dit jaarverslag belicht de activiteiten van het Netwerk Politieke Geschiedenis (NPG) en de Onderzoekschool in de periode 1 januari 2011 – 31 december 2011.

Missie OPG

De OPG stelt zich tot doel de kwaliteit van het onderzoek en de samenwerking op het vakgebied in Nederland en Vlaanderen bevorderen. Daartoe onderhoudt de OPG een nationaal en internationaal netwerk voor onderzoek en onderzoeksgelateerd onderwijs op het gebied van politieke geschiedenis. In aanvulling op de programma's van lokale graduate schools verzorgt de OPG ook onderwijs en begeleiding aan in Nederland en Vlaanderen werkzame promovendi en research master studenten op het gebied van politieke geschiedenis. Door de landelijke en internationale samenwerking op het vakgebied te organiseren wil de OPG het vakgebied profileren en de mogelijkheden vergroten om nationale en internationale onderzoeksprogramma's te realiseren.

Het werkkterrein van de OPG omvat in ieder geval de volgende onderzoeks- en leerstoelgebieden: politieke geschiedenis van de vroegmoderne, moderne en eigen tijd, algemene geschiedenis, vaderlandse of Nederlandse geschiedenis, Europese studies, geschiedenis van internationale betrekkingen en organisaties, koloniale geschiedenis en militaire geschiedenis.

Deelnemers seminar Macht!?, Groningen 19 december 2011

De OPG is een werkgemeenschap van politiek historici en wil een onderzoekschool zijn die gedragen wordt door de deelnemende instellingen, onderzoekers, studenten en promovendi. De organisatie van de activiteiten vindt plaats door verschillende universiteiten en onderzoeksinstituten.

2. Activiteiten

In 2011 ging de aandacht uit naar de volgende clusters van activiteiten: de oprichting en uitbouw van de OPG, het onderwijs en de versterking van de samenwerking.

2A. Oprichting en uitbouw OPG

Op 23 oktober 2010 sloten de decanen van zeven Nederlandse universiteiten samen met het verband van Landelijke Onderzoekscholen van de Geesteswetenschappen (LOGOS) een overeenkomst over de organisatie en financiering van landelijke onderzoekscholen in de geesteswetenschappen voor een periode van 5 jaar, ingaand op 1 januari 2011. Hier was een onderzoekschool Politieke Geschiedenis bij inbegrepen. Penvoerder van de OPG is de KNAW instelling Huygens Instituut voor Nederlandse Geschiedenis. Ten behoeve van de officiële installatie en verdere uitbouw van de OPG hebben in het verslagjaar de volgende activiteiten plaats gevonden:

- **Juridische vormgeving**, waaronder opstellen concept-statuut en overleg over de Gemeenschappelijke Regeling Onderzoekscholen. De juridische vormgeving is niet afgerond in het verslagjaar.
- **Bestuurlijke vormgeving**. Op 27 juni vond de installatie van het Algemeen en Dagelijks Bestuur plaats. Voorzitter van het Algemeen bestuur is prof. dr. Ido de Haan (Universiteit Utrecht). Het Algemeen Bestuur heeft in het verslagjaar twee maal vergaderd, op 27 juni en 14 november. Op 27 juni zijn de leden van de Promovendiraad gekozen. De Promovendiraad staat onder voorzitterschap van Charlotte Brand M.A. en Ronald Kroeze M.A.
- **Organisatorische vormgeving**, waaronder:
 - Overleg met de penvoerder, Huygens ING
 - Benoemen directeur OPG, prof. dr. Remieg Aerts (Radboud Universiteit)
 - Aantrekken coördinator OPG, dr. Margit van der Steen. De coördinator is per 15 mei begonnen.
 - Ondersteuning door Renske Siemens M.A. is ongewijzigd gebleven.
- **Financiële vormgeving**. Hieronder valt opstellen en vaststellen van een meerjaren begroting en het inrichten van een financiële administratie.

- **Feestelijke oprichting** voor alle betrokkenen bij politieke geschiedenis op 27 juni in het Huis voor Democratie en Rechtsstaat in Den Haag. Naast presentaties van prof. dr. Remieg Aerts (namens het bestuur) en leden van de promovendiraad waren er toespraken van dr. Karst Veling (directeur Huis voor Democratie en Rechtsstaat) en prof. dr. Klaas de Vries (Radboud Universiteit). Er waren circa 45 aanwezigen.

- **Verbreding profiel**

De voorgangers van de OPG richtten zich sterk op de politieke geschiedenis van de 19de en 20ste eeuw in Nederland. De OPG wil zijn profiel verbreden : internationaler en niet beperkt tot de 19de en 20ste eeuw. Internationale betrekkingen, de vroegmoderne tijd evenals de integratie van gendervraagstukken hebben de nadrukkelijke aandacht van de OPG. In het verslagjaar is dit tot uitdrukking gekomen in het onderwijs.

- **Overige activiteiten:**

- Opstellen en vaststellen werkplan
- Ontwerpen nieuwe procedures registratie promovendi en research masters
- Ontwerpen nieuwe website
- Ontwerpen nieuwe huisstijl.
- Ontwikkelen nieuw onderwijsaanbod

Feestelijke oprichting Onderzoekschool in het Huis voor Democratie en Rechtsstaat

2B. Onderwijs

Seminars in Münster en Amsterdam

Het Netwerk Politieke Geschiedenis organiseerde in het verslagjaar onderzoekseminars voor vergevorderde promovendi in Munster en Amsterdam. Voor het programma zie bijlage een.

Ontwikkeling nieuwe leergang

De oprichting van de OPG vormde de aanleiding om een nieuwe leergang voor promovendi te ontwikkelen. Het programma van de leergang is op 27 juni gepresenteerd tijdens de oprichtingsbijeenkomst. De opzet is als volgt. Eerste en tweedejaars promovendi beginnen met een verdiepende kennismaking met het vakgebied in de vorm van drie studiedagen. Deze vormen een lintcursus, waarin de vraag 'wat is politiek en politieke geschiedenis'? of politiek als *essentially contested concept* telkens vanuit een ander perspectief aan de orde komt. Bijvoorbeeld:

- politiek opgevat als werking van de statelijke instituties;
- politiek als communicatievorm; politiek als maatschappelijke ordening vanuit ideologie;
- politiek als bestuur;
- politiek opgevat vanuit politieke theorie, ideeën en concepten;
- popular politics/politiek buiten de institutionele kaders;
- politieke bewegingen, de strijd om politieke erkenning;
- politiek gezien als genderprobleem;
- politiek als alle soorten machtsverhoudingen, ook in de persoonlijke sfeer;
- het eigen karakter van de vroegmoderne politieke sfeer.

Die perspectieven of zienswijzen illustreren de verschillende benaderingen van het vak, zoals die alleen al binnen Nederland en Vlaanderen bestaan. Ze worden vertegenwoordigd door sprekers (hoogleraren, onderzoekers) van verschillende universiteiten, het NIOD en het Huygens ING. Daarmee is de cursus tevens een staalkaart van de beoefening van de politieke geschiedenis en zijn de promovendi op de hoogte van de state of the art-discussies.

Voor derde en vierdejaars promovendi worden seminars georganiseerd waar discussie plaats vindt over hun werk. Zij presenteren hun work in progress en krijgen feedback van deskundigen en collega-promovendi. Tenslotte krijgen vergevorderde promovendi een maal per jaar de gelegenheid een symposium te organiseren, met begeleiding vanuit het bestuur en bureau.

De eerste drie bijeenkomsten zijn in het verslagjaar gerealiseerd. Promovendi hebben verslagen gemaakt van de bijeenkomsten. Deze zijn geplaatst op de website van de OPG, op de website van het Huygens ING en op historici.nl.

De voorbereiding voor de onderwijsactiviteiten in 2012 zijn in 2011 begonnen.

De eerste jaargang van de OPG ziet er als volgt uit:

Tijdstip en locatie	Activiteit
7 oktober 2011 11.00 – 17.00 uur Utrecht	Studiedag een: Inleiding / Kennismaking / Verschillende benaderingen: Internationale betrekkingen, institutionele geschiedenis versus politieke culturele Geschiedenis . Aantal deelnemers: 26
14 november 2011 11.00 – 17.00 uur Den Haag / Huygens ING	Studiedag twee: Drie presentaties: ‘wat is politiek en politieke geschiedenis’ / de specifieke benadering van de vroegmoderne tijd. Werkcollege: bronnen, in het bijzonder de mogelijkheden, uitdagingen en problemen van de nieuwe grote digitale bronnencorpora. Aantal deelnemers: 28
19 december 2011 11.00 - 17.00 uur Groningen	Studiedag drie: Drie presentaties in de reeks ‘wat is politiek en politieke geschiedenis?’ met aandacht voor machtsvraagstukken en gendergeschiedenis / Werkcollege: onderzoeksstrategieën. Aantal deelnemers: 20
12 maart 2012 10.00 -17.00 uur Leiden	Onderzoekseminar Democracy and Organisation
16 april 13.00 - 17.00 uur Amsterdam	Onderzoekseminar Verzet en geweld
21 mei 13.00 - 17.00 uur Maastricht	Onderzoekseminar Transnational Histories: The Nation State.
18 juni 2012 13.00 - 17.00 uur	Symposium History & Policy
24 september 2012 Nijmegen	Onderzoekseminar religie in/en politiek

De promovendi

Het OPG houdt overzichten bij van de promovendi op het terrein van politieke geschiedenis. Per 31 december 2011 bevat het bestand van de OPG 81 promovendi in Nederland en België (zie bijlage vier). Een deel van deze promovendi (32, stand 31 december 2011) heeft zich ook officieel geregistreerd.

Research Masters

Per 31 december 2011 hadden zich zeven research masters geregistreerd. Incidenteel namen research masters deel aan de studiedagen voor promovendi. In 2012 wordt ontwikkeling onderwijs voor research masters ter hand genomen.

Bijeenkomst promovendi eerste leergang Onderzoekschool Politieke Geschiedenis, Utrecht 7 oktober 2011.

2C : Versterking samenwerking (netwerkvorming)

Het versterken van de (inter)nationale samenwerking vat de OPG breed op. De OPG wil voorwaarden creëren waardoor onderzoekers beter kunnen samenwerken. Daartoe ontwikkelt en onderhoudt de OPG een communicatieplatform (website), maakt het vakgebied zichtbaar door het publiceren van overzichten van onderzoekers, organiseert vakinhoudelijke en andere bijeenkomsten, initieert en ondersteunt de promovendiraad. Uitgangspunt daarbij is steeds dat de OPG datgene doet wat op lokaal niveau niet of niet goed mogelijk is. Graag wordt samengewerkt met relevante partners en gebruik gemaakt van bestaande faciliteiten.

Activiteiten:

- **Vernieuwen en onderhouden website (platformfunctie)**

In december 2012 is de vernieuwde website in de lucht gegaan. Door het verspreiden van aankondigingen en andere nieuwsberichten maakt de OPG het veld politieke geschiedenis beter zichtbaar.

- **Promovendi**

Het interuniversitaire (en internationale) opleidingsaanbod stimuleert samenwerking en legt de basis voor toekomstige samenwerkingsverbanden.

De promovendi zijn georganiseerd in de op 27 juni opgerichte promovendiraad. De raad vaardigt een promovendus af als adviseur naar het bestuur. De promovendiraad wil een symposium in 2012 organiseren en een essaywedstrijd opzetten voor jonge historici.

- **Uitbouw en institutionalisering contacten**

met onderzoekers en instellingen buiten de stichtende faculteiten. Contacten waren er al met onder meer het Duitsland Instituut (Universiteit Amsterdam), de Theologische Hogeschool Kampen, het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust en Genocidestudies, de Defensie Akademie Breda en het Zentrum für Niederlande Studien, Westfälische Wilhelms Universität Münster. In 2011 hebben werkbezoeken plaatsgevonden bij de Universiteit Maastricht, Universiteit Gent, Universiteit Antwerpen en de Universiteit Leuven. Als gevolg hiervan levert de Universiteit Maastricht ook een financiële bijdrage aan het werk van de OPG. Het NIOD en de Universiteit Maastricht organiseren een onderzoekseminar in 2012. De universiteiten van Gent en Antwerpen hebben officieel te kennen gegeven geassocieerd en betalend lid van de OPG te willen worden. In 2012 zullen de contacten met Belgische universiteiten verder worden uitgebouwd.

- **Internationalisering**

Internationalisering is een prioriteit voor de OPG. Daarom reserveert de OPG geld voor buitenlandse sprekers en wil de OPG in 2013 een internationaal congres organiseren.

3. Organisatie OPG

De penvoerende instelling is het KNAW Huygens Instituut Nederlandse Geschiedenis te Den Haag.

Organisatorische structuur

Vooruitlopende op de ondertekening van de Gemeenschappelijke Regeling Onderzoekscholen heeft de OPG een eigen organisatorische structuur bepaald. Deze bestaat uit een Dagelijks Bestuur, een Algemeen Bestuur, een Promovendiraad en een Bureau. Per 1 augustus 2011 was de samenstelling van deze gremia als volgt :

Directeur: prof. Dr. Remieg Aerts (Radboud Universiteit Nijmegen)

Coördinator: dr. Margit van der Steen (Huygens ING)

Leden algemeen bestuur:

Prof. Dr. Remieg Aerts (Radboud Universiteit Nijmegen)

Charlotte Brand, MA (Universiteit Nijmegen) / Ronald Kroeze, MA (Vrije Universiteit Amsterdam)
(promovendi)

Prof. Dr. Ido de Haan (voorzitter)(Universiteit Utrecht)

Prof. Dr. George Harinck (Vrije Universiteit)

Prof. Dr. James Kennedy (Universiteit van Amsterdam)

Prof. Dr. Ida Nijenhuis (KNAW Huygens ING)

Prof. Dr. Henk te Velde (Universiteit Leiden)

Prof. Dr. Dirk Jan Wolffram (Universiteit Groningen)

vacature

Leden dagelijks bestuur

Prof. Dr. Remieg Aerts

Prof. Dr. Ida Nijenhuis

Dr. Margit van der Steen

Promovendiraad

Charlotte Brand MA (voorzitter)

Elisabeth Dieterman MA

Sjoerd Keulen MA

Ronald Kroeze MA (voorzitter)

Bureau

Renske Siemens MA (bureamedewerker, 0,1 fte tot 1 oktober 2011)

Marielle Scherer MA (bureamedewerker, 0,1 fte, vanaf 1 oktober 2011,
zwangerschapsvervangning)

Dr. Margit van der Steen (coördinator, 0,4 fte, sinds 15 mei 2011)

4. Slotopmerkingen

In 2011 is het Netwerk Politieke Geschiedenis omgezet in een Onderzoekschool. Dit heeft consequenties gehad voor de taakstelling en de infrastructuur. De taakstelling is verzaamd, hetgeen een toename van de onderwijsactiviteiten betekende. Verder formaliseerden de verhoudingen. Promovendi en research masters worden geregistreerd en betalen voor hun onderwijs. Hiervoor is een zwaardere organisatorische infrastructuur nodig, die in het afgelopen jaar is ingevoerd. Door deze veranderingen kan de OPG focus én massa organiseren op het onderzoeksterrein van de politieke geschiedenis. We verwachten dat dit de samenwerking tussen (toekomstige) onderzoekers en de ontwikkeling van het vakgebied ten goede zal komen.

Tenslotte nog een kanttekening over de Nederlandse taal. Het lijkt voor de hand te liggen dat de OPG over niet al te lange tijd Engels als voertaal zal hanteren. Op diverse dagsymposia is dat al het geval. Onze Belgische partners zetten daar echter vraagtekens bij. Waarom activiteiten in het Engels organiseren als dat ook goed in het Nederlands kan?

Bijlage een

Bijeenkomsten Netwerk Politieke Geschiedenis

Amsterdam, 28 februari 2011 Bushuis/Oost Indisch Huis
Programma bijeenkomst Netwerk Politieke Geschiedenis

Bespreking van de volgende vier proefschriften in wording:

Helen Grevers (NIOD)

Het leven in de interneringskampen voor politieke delinquenten, 1944-1950. Een vergelijking tussen Nederland en België.

Referent: Dr. Ton Zwaan (Centrum voor Holocaust- en Genocidestudies/UvA)

Svenja Weers (Universiteit Antwerpen)

Legitimiteitsverwerving in bezettingstijd: Het Duitse bestuur in België tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Referent: prof. dr. Wim Klinkert (UvA/KMA Breda)

Sarah van Ruyskensvelde (KULeuven/UA)

Het katholiek middelbaar onderwijs tijdens de Tweede Wereldoorlog in België.

Referent: prof. dr. Peter Romijn (NIOD/UvA)

Kristian Mennen (Zentrum für Niederlande-Studien Münster) *Katholische und sozialdemokratische zivilgesellschaftliche Organisationen in der Debatte um ihr Repertoire.*

Referent: prof. dr. Mieke Aerts (UvA)

Nabeschouwingen door Prof. dr. Ido de Haan (UU)

Voorzitter: prof. dr. James Kennedy (VU)

Münster, 30 mei 2011

Repertoires and strategies of modern Civil Society

- 13.00-13.30: Opening en ontvangst door prof. dr. Friso Wielenga, directeur van het instituut en leider van het onderzoeksprogramma. Prof. Wielenga geeft een inleiding op het programma Zivilgesellschaftliche Verstaendigungsprozesse - Deutschland und die Niederlande im Vergleich.
- 13.30-14.15: Ronald Kroeze MA(VU), Public values and corruption in the modern constitutional state, 1850-1950
Referent: prof. dr. Dirk Jan Wolffram (RuG)
- 14.15-15.00: Casper Kirkels MA (Radboud Universiteit), Public repertoires of mass movements in the Interwar period.
Referent: prof. dr. Friso Wielenga (Westfaelische Wilhelms Universitaet Muenster)
- 15.00-15.30 Pauze
- 15.30-16.15: Drs. Stijn Bollinger (Hogeschool Utrecht), Welfare state, civil society and religion: the case of the Salvation Army
Referent: dr. Peter van Dam (UvA)
- 16.15-17.00: Drs. Elise van Alphen (Universiteit voor Humanistiek), Political strategies of the Dutch Gay Rights Movement and the Humanistisch Verbond 1945-1985
Referent: dr. Harm Kaal (Radboud Universiteit)
- 17.00-17.10 Afsluiting, mededelingen over de OPG, door prof. dr. Remieg Aerts.

Daarna brengen we een bezoek aan de beroemde Friedenssaal, waar in 1648 de Vrede van Munster beklonken is, die de Republiek der Verenigde Nederlanden officieel als staat erkende. ca. 18.00 mogelijkheid om gezamenlijk te eten in de Ratskeller.

Bijlage twee:

Studiedagen eerste leergang voor promovendi

Onderzoekschool Politieke Geschiedenis

Utrecht, 7 oktober

Programma eerste bijeenkomst Leergang voor Promovendi

Op deze eerste bijeenkomst van de leergang voor promovendi, verbonden aan de Onderzoekschool Politieke Geschiedenis, zal het eerste deel van dag besteed worden aan kennismaking en uiteenzetting van het doel van de onderzoeksschool aan de deelnemende promovendi. In de middag zal volgt het inhoudelijk gedeelte voor promovendi en overige belangstellenden. De vraag die centraal staat is: wat het object is van de politieke geschiedenis?

Organisatie: prof. dr. Ido de Haan (Universiteit Utrecht)

Programma

11.00-12.30 uur: **Introductie Onderzoekschool en kennismaking**

- Remieg Aerts: Introductie van de Onderzoekschool Politieke Geschiedenis
- Kennismakingsronde promovendi
- Uiteenzetting van de leergang voor promovendi

12.30 – 13.30 uur: lunch

13.30 – 18.00 uur: **Wat is het object van politieke geschiedenis?**

13.30 uur: Welkom door Remieg Aerts

13.45 uur: Duco Hellema: Imperia, statenstelsels en internationale organisaties

14.30 uur: Ido de Haan: Politieke geschiedenis van oud naar nieuw institutionalisme

15.15 uur: Pauze

15.30 uur: Henk te Velde: Politieke cultuur

16.15 uur: Discussie onder leiding van Remieg Aerts

17.00 uur: Borrel

De sprekers:

* Remieg Aerts is directeur van de Onderzoekschool Politieke Geschiedenis en hoogleraar Politieke Geschiedenis aan de Radboud Universiteit Nijmegen

* Ido de Haan is hoogleraar geschiedenis na de Middeleeuwen, in het bijzonder van de interne politieke verhoudingen aan de Universiteit Utrecht

* Duco Hellema is hoogleraar geschiedenis van de Internationale Betrekkingen aan de Universiteit Utrecht

* Henk te Velde is hoogleraar Vaderlandse Geschiedenis aan de Universiteit Leiden

Den Haag, 14 november 2011

Huygens Instituut Nederlandse Geschiedenis

Programma tweede bijeenkomst eerste Leergang voor Promovendi.

Nieuwe uitdagingen voor politiek historici. Van de specifieke aanpak van de vroegmoderne tijd tot e-humanities

De tweede studiedag van de eerste Leergang voor Promovendi bestaat uit twee onderdelen. In de ochtend staat de vroegmoderne tijd centraal; 's middags discussiëren de deelnemers aan de hand van onder meer de recente Algemene Beschouwingen over de (on)begrensde mogelijkheden van de e-humanities. De bijeenkomst is toegankelijk voor alle promovendi en overige belangstellenden. Van deelnemers wordt een actieve inbreng verwacht.

Organisatie: Ida Nijenhuis (Huygens ING)

Programma

De specifieke aanpak van de vroegmoderne tijd

11.50 uur : Opening door Remieg Aerts

12.00 uur : Ida Nijenhuis: de taal van de politiek in de vroegmoderne tijd

13.00 uur: Lunch

e-humanities

14.00 uur: Henk Wals: e-humanities en het werk van het Huygens Instituut voor Nederlandse geschiedenis

14.30 uur: Marnix Beyen: de (on)bruikbaarheid van grote digitale corpora. Het gebruik van de eerste persoon meervoud in commemoratieve vertogen in de Belgische en Nederlandse Tweede Kamer, 1918-1940. Een werkcollege waarbij kwesties aan bod komen zoals de voordelen en gevaren van comparatieve geschiedenis, mogelijkheden en impasses van interdisciplinair onderzoek, verhouding tussen kwantitatief en kwalitatief onderzoek.

15.30 uur: pauze

16.00 uur: Maarten Marx: www.politicalmashup.nl en de recente Algemene Beschouwingen: nieuwe perspectieven voor politiek historici.

17.00 uur: Afsluiting

De sprekers:

- Prof. dr. Remieg Aerts is directeur van de Onderzoekschool Politieke Geschiedenis en hoogleraar Politieke Geschiedenis aan de Radboud Universiteit Nijmegen
- Prof. dr. Ida Nijenhuis is senior-onderzoeker bij het Huygens ING en leidt daar de cluster Vertegenwoordiging en bestuur in Nederland. Sinds 1 januari 2009 is zij tevens bijzonder hoogleraar 'Bronontsluiting en bronnenkritiek ten behoeve van historisch onderzoek' aan de Faculteit der Letteren van de Radboud Universiteit Nijmegen.

- Dr. Henk Wals is directeur van het Huygens ING
- Dr. Marnix Beyen is universitair hoofddocent van het Departement Geschiedenis van de Universiteit van Antwerpen en hoofd van de onderzoeksgroep Politieke Geschiedenis van de Universiteit Antwerpen
- Dr. Maarten Marx is verbonden aan het Informatics Institute van de Universiteit van Amsterdam.

Te bestuderen literatuur en websites:

Melvin Richter, 'Reconstructing the History of Political Languages: Pocock, Skinner, and the Geschichtliche Grundbegriffe', *History and Theory* 29 (1990) 38-70.

<http://www.jstor.org/pss/2505203>

Ida Nijenhuis, *Bronnen to go. Institutionele bronontsluiting in het digitale tijdperk* (Nijmegen 2009) [oratie]. Zie:

http://repository.ubn.ru.nl/bitstream/2066/76547/1/NIJENHUIS_rede.pdf.

Voor een introductie van het Huygens ING zie <http://vimeo.com/25815503>.

<http://politicalmashup.nl> , in het bijzonder het gedeelte over de meest recente Algemene Beschouwingen.

Enkele fragmenten van bronnen; zie hiervoor na 8 november

www.onderzoekschoolpolitiekegeschiedenis.nl

Groningen, 19 December 2011

Derde studiedag eerste leergang voor promovendi: Macht!?

Macht!?

Een kernvraagstuk van de politieke geschiedenis draait om macht, om het vermogen te sturen en te veranderen, of juist om verandering tegen te houden. Maar wat is macht en vooral, hoe kreeg politieke macht gestalte door de tijd heen? Op deze studiedag willen we de machtsvraag in de moderne geschiedenis vanuit bestuursgeschiedenis, gendergeschiedenis en politieke cultuur belichten.

Macht en leiderschap liggen dicht bij elkaar. Macht is deels verbonden met het persoonlijk gezag van leiders. Maar hoe komt gezag in de publieke ruimte tot stand en in hoeverre is of was gezag verbonden met opvattingen over mannelijkheid en vrouwelijkheid? Macht is niet altijd voorbehouden aan leiders die hun wil opleggen aan ondergeschikten of het volk. De entourage van de leider is zeker zo invloedrijk.

Macht is ook een abstract en onpersoonlijk gegeven in een democratische samenleving die steeds complexer wordt en waar overheidsinstellingen een autonome dynamiek vertonen. De politiek is een 'gulzige institutie' geworden en lijkt gedrag van mensen te sturen in plaats van dat mensen de instellingen aansturen. Macht heeft alles te maken met controle over de politieke agenda, met de wijze waarop maatschappelijke vraagstukken worden vertaald in politiek.

Tegenover de openbare machts- en gezagsuitoefening van de politieke leider staat de anonieme invloed van het overheidsapparaat. Macht is ook gelegen in de kennis, ervaring, tradities en culturen van het bestuursapparaat en met de groei van de staat verdween daarmee het liberaal-constitutionele ideaal uit zicht.

Maar machtsprocessen worden niet altijd gestuurd door rationele belangenafwegingen. Dat kan tot, achteraf bekeken, verkeerde uitkomsten leiden maar emoties zoals empathie of het algemeen menselijk tekort kunnen evenzeer de wereld van de ondergang redden. De Amerikaanse Minister van Defensie Robert McNamara zag 'rationality will not save us' als een van de belangrijkste lessen van de Cuba Crisis. Maar passie, de hartstochtelijke mens en de irrationele dimensie van het proces van staatsvorming is verdwenen uit de politieke geschiedbeoefening. Wat is het mensbeeld dat je hanteert als je macht onderzoekt en beschrijft en hoe situeer je het gedrag van je held of heldin in haar of zijn politieke, institutionele en historische context?

Het middagedeelte is gewijd aan onderzoeksmethoden: van historiografisch debat via vraagstelling tot een effectieve onderzoeksstrategie. Promovendi kunnen hun meest urgente methodologische probleem voorleggen om vervolgens samen met andere promovendi en ervaren onderzoekers naar de beste strategie te zoeken om hun probleem op te lossen.

Heb jij een dringende onderzoeksvraag die je je promotor nooit durfde te stellen? Zie jij je gesteld voor de uitdaging 25 meter archief in vier jaar door te nemen? Of kun je juist niet vinden wat je zoekt? Vraag je je af in welk debat je eigenlijk participeert en waarom je onderzoek eigenlijk überhaupt de wil tot weten waard is? Geloof ons: 'been there, seen it, got the t-shirt'.

Om de workshop onderzoekstrategieën voor te kunnen bereiden verzoeken we je vóór 3 december één A4-tje aan te leveren met je centrale vraag, een kenschets van het theoretische of historiografische debat rond je onderzoek, en je grootste methodologische knelpunt: een vermist archief, een onbetrouwbare autobiografie, interpretatie van beeldmateriaal, te omvangrijk archief, oral history, beperkte openbaarheid, vertaling van een theoretisch probleem in een casus, problemen met digitale bestanden, toepassen en toetsen van theorieën uit andere disciplines etc. etc.

In de workshop zullen senior-onderzoekers en collega-aio's zich gezamenlijk over de problemen buigen zodat we van elkaar kunnen leren en elkaar kunnen inspireren.

Organisatie: prof. dr. Dirk Jan Wolffram en dr. Hanneke Hoekstra (RUG)

Programma

Macht

- 11.10 uur: Opening door Dirk-Jan Wolffram
- 11.15 uur: Mineke Bosch (RUG), 'Gender en gezag. Repertoires van vrouwelijke politici op het politieke toneel'.
- 11.45 uur: Dirk Jan Wolffram (RUG), 'De macht van het bestuur'
- 12.00 uur: Stefan Couperus, Universiteit Utrecht, 'Macht als institutionele praktijk'
- 12.30 uur: Hanneke Hoekstra (RUG), 'Over Hartstocht in de Politiek'
- 12.45 uur: Discussie
- 13.00 uur: Lunch

Onderzoekstrategieën

- 14.00-17.00 uur: Workshop onderzoeksstrategie, bezoek aan Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen

De sprekers:

- Prof.dr. Mineke Bosch is hoogleraar Moderne Geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen
- Prof.dr. Dirk-Jan Wolffram is hoogleraar Geschiedenis van Bestuur en Politiek aan de Rijksuniversiteit Groningen en voorzitter van het Kossmann Instituut
- Dr. Stefan Couperus is postdoc Politieke Geschiedenis aan de Universiteit Utrecht
- Dr. Hanneke Hoekstra is universitair docent Moderne Geschiedenis aan de Rijksuniversiteit Groningen

Te bestuderen literatuur:

Jan Tromp, 'Dan maar kwaadschiks', *Volkskrant*, 5 november 2011

Susan Pedersen, 'What is Political History Now' in: D. Cannadine ed. *What is History Now* (Basingstoke 2002) 36-56

Margit van der Steen, *Drift en Koers. De levens van Hilda Verwey-Jonker (1908-2004)* (Amsterdam 2011) 11-23

Lewis Coser, *Greedy Institutions. Patterns of Undivided Commitment* (New York 1974) 1-18

Bijlage drie: Promoties 2011

Diederick Slijkerman: promotie 29 november 2011, Leiden

Titel proefschrift: Het geheim van de ministeriële verantwoordelijkheid. De verhouding tussen koning, kabinet, Kamer en kiezer, 1848-1905. Verschenen in handelseditie bij Prometheus Bert Bakker. Promotor Henk te Velde

Gerard Mostert: promotie 28 oktober 2011, Nijmegen

Titel proefschrift: Marga Klompé 1912-1986. Een biografie. Verschenen in handelseditie bij Boom. Promotor Carla van Baalen, co-promotor Anneke Ribberink.

Kim van der Wijngaart: promotie 16 september 2011, Utrecht

Titel proefschrift: Bondgenootschap onder spanning. Nederlands-Amerikaanse betrekkingen, 1969-1976. Verschenen in handelseditie bij Verloren. Promotoren: D. Hellema en C.A. van der Minnen

Ewout Klei: promotie 25 mei 2011, Kampen

Titel proefschrift: 'Klein maar krachtig, dat maakt ons uniek.' Een geschiedenis van het Gereformeerd Politiek Verbond. Verschenen in handelseditie bij Prometheus Bert Bakker. Promotoren George Harinck en Henk te Velde.

Margit van der Steen : promotie 24 februari 2011, Leiden.

Titel proefschrift: Drift en koers. De levens van Hilda Verwey-Jonker (1908-2004). Verschenen in handelseditie bij Prometheus Bert Bakker, 2de druk. Promotor Henk te Velde.

Erie Tanja: promotie 20 januari 2011, Nijmegen

Titel proefschrift: Goede politiek. De parlementaire cultuur van de Tweede Kamer, 1866-1940. Verschenen in handelseditie bij Boom. Promotoren Remieg Aerts en Carla van Baalen

Bijlage vier: Overzicht promovendi

Naam	Universiteit	Onderwerp
Alloul, Houssine houssine.alloul@ua.ac.be	Universiteit Antwerpen	Diplomatieke ontmoetingen: een cultuurhistorische analyse van de Belgisch-Osmaanse relaties (1865-1908)
Alphen, Elise van e.vanalphen@uvh.nl	Universiteit voor Humanistiek	Politiek bedrijven van de humanistische beweging en de lesbische en homoseksuele beweging in de twintigste eeuw
Auwers, Michael michael.auwers@ua.ac.be	Universiteit Antwerpen	Diplomatie in tijden van democratisering. Een onderzoek naar de cultuur van het Belgische diplomatieke corps, 1910-1940
Beelen, Kaspar kaspar.beelen@ua.ac.be	Universiteit Antwerpen	Het gebruik van de eerste persoon meervoud in het parlementaire discours in België, Nederland, Frankrijk en Groot-Brittannië, 1880-1940.
Berg, Philip van den bergpm@kabelfoon.nl	Universiteit van Amsterdam	De NSB in het Westland: haar relatie met en invloed op het lokaal bestuur, de bezettende macht en de samenleving
Blaauw, Jan j.r.blaauw@rug.nl	Universiteit Groningen	Censorship of history textbooks 1945-2014
Bock, Greet de Greet.DeBock@UGent.be	Universiteit Leuven	Aristocratische vrouwen in de wandelgangen van de politiek. Gender, seksuele moraal en de publieke sfeer in Wenen en Londen, 1814-1848
Boer, den Hugo hwdenboer@gmail.com	Vrije Universiteit	Kerkelijke verdeeldheid onder gereformeerden in de nieuwe tijd
Bolliger, Stijn stijn.bollinger@hu.nl	Vrije Universiteit Hogeschool Utrecht - Instituut voor Recht	De veranderende verzorgingsstaat en het Leger des Heils
Boot, Coreline Coreline Boot	Universiteit Leiden-Campus Den Haag	Enemies of the State: The Making of the National Security State, 1945-2001
Bos, Anne A.Bos@let.ru.nl	Radboud Universiteit Nijmegen (CPG)	De prijs voor politiek falen. Het repertoire van politieke sancties tegen bewindslieden
Bos, van den Maarten m.j.a.vandenbos@uva.nl	Universiteit van Amsterdam	'Van openbaring naar openbaarheid'. Het debat in katholiek Nederland over de publieke rol van het evangelie, 1953-2003
Brand, Charlotte c.brand@let.ru.nl	Radboud Universiteit Nijmegen (CPG)	Opstappen of aanblijven? Een onderzoek naar Nederlandse bewindspersonen die vanwege een politiek conflict onder vuur kwamen te liggen (1918-2002)
Bruin, de Robin rjdebruin@zonnet.nl	Vrije Universiteit	Elastisch Europa. Europese integratie en de Nederlandse politiek, 1948-1971
Corduwener, Pepijn p.corduwener@uu.nl	Universiteit van Utrecht	Het debat over democratie in naoorlogs Europa

Crump, Laura Carolien l.c.crump@uu.nl	Universiteit van Utrecht	The Warsaw Pact Reconsidered. Inquiries into an Underestimated Alliance (1960-1969)
Damsma, Josje J.M.Damsma@uva.nl	Universiteit van Amsterdam	Participatie in De Nieuwe Orde. De interne partijcultuur van de Nationaal-Socialistische Beweging (1940-1945).
Deseure, Brecht Brecht.Deseure@ua.ac.be	Universiteit Antwerpen	Historisch bewustzijn in Antwerpen en Brussel (1750-1850)
Dieterman, Elisabeth e.m.dieterman@hum.leidenuniv.nl	Universiteit Leiden	Politieke legitimiteit in debat. Democratie en gezag in Nederland in de jaren 1880, 1930 en 1960.
Drieënhuizen, Caroline C.A.Drieenhuizen@uva.nl	Universiteit van Amsterdam	De collecties van de koloniale elite in de negentiende eeuw: de creatie, identiteit en rol van een nieuwe elite in de Nederlandse 'imperial space'
Garvert-Huijnen, Katharina a.m.k.garvert@uva.nl	Universiteit van Amsterdam (DIA UvA)	Und plötzlich Partner in Europa. Die Bundesrepublik Deutschland, die Niederlande und die Europäische Integration 1950-1973
Gijsenbergh, Joris j.gijsenbergh@let.ru.nl	Radboud Universiteit Nijmegen	Democratische repertoires in Nederland en België in de jaren '30
Graaf, de Gerrit Roelof Gerrit de Graaf	Theologische Universiteit van de Gereformeerde Kerken in Nederland Kampen/Instituut voor Nederlandse Geschiedenis	De zending op Papoea vanwege de Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt), 1956-2006
Grevers, Helen H.Grevers@niod.knaw.nl	NIOD	Het leven in de interneringskampen voor politieke delinquenten, 1944-1950. Een vergelijking tussen Nederland en België.
Hellendoorn, Elmar e.a.a.hellendoorn@uu.nl	Universiteit Utrecht	De geschiedenis van het Nederlandse nucleaire non-proliferatiebeleid
Heyer, Anne a.heyer@hum.leidenuniv.nl	Universiteit Leiden	The Promise of Organization - The Birth of Mass Political Parties
Hijzen, Constant c.w.hijzen@hum.leidenuniv.nl chijzen@campusdenhaag.nl	Universiteit Leiden-Campus Den Haag	Enemies of the State: the making of the national security state; intelligence and security services
Hoetink, Carla C.Hoetink@let.ru.nl	Radboud Universiteit Nijmegen	<i>De werking van het parlement. De invloed van geschreven en ongeschreven regels op de Nederlandse parlementaire praktijk 1945-1998</i>

Hollander, Jieskje jieskje.hollander@rug.nl	Rijksuniversiteit Groningen	Constitutionalization in the Netherlands in Relation to the rise of the European Union
Jacobs, Erik E.Jacobs@uva.nl	Universiteit van Amsterdam	Sterspeler of scheidsrechter, de pers en de Bataafse politiek 1695-1801
Jong, de Bas Bas.de.Jong@rug.nl	Rijksuniversiteit Groningen	Politics in the Air. Radio and political culture in the Dutch and British labour movement (1920-1960)
Jong, de Jos j.de.jong.11113@umail.leidenuniv.nl	Universiteit Leiden	Verkiezingsuitslagen Bataafs-Franse periode
Jong, de Wim w.p.t.dejong@let.ru.nl wpthdejong@hotmail.com	Radboud Universiteit Nijmegen	Democratische repertoires in Nederland en België in de jaren '60
Kamphuis, Minte m.kamphuis@let.leidenuniv.nl	Universiteit Leiden	Democratizing democracy: Transfer of democratic practices and institutions in the Netherlands and Belgium (1960-1980)
Kirkels, Casper c.kirkels@let.ru.nl	Radboud Universiteit Nijmegen	Tussen democratie en fascisme. Massabewegingen en politieke stijl in het interbellum
Keulen, Sjoerd Jaldert s.j.keulen@uva.nl	Universiteit van Amsterdam	Voorbij de Verzuiling: De zoektocht naar juiste en democratische politiek: Politieke stijl, managementdenken en democratie (1970-2002)
Klaveren, van Kees-Jan c.j.vanklaveren@uva.nl	Universiteit van Amsterdam	Medicine, Care and the Imperative of Inclusive Thinking
Koekkoek, René r.koekkoek@uu.nl	Universiteit Utrecht	The Transformation of Citizenship Conceptions during the Revolutionary and Post-Revolutionary Era in France, The Netherlands, and the United States, 1776-1830
Kramer, Flip f.kramer@rug.nl	Rijksuniversiteit Groningen	De zeteljacht. Verkiezingen en de Nederlandse politieke natie, 1918-1940
Kroeze, Ronald dbr.kroeze@let.vu.nl	Vrije Universiteit	Publieke waarden, corruptie en goed bestuur in de negentiende en twintigste eeuw in Nederland en internationaal perspectief.
Leeuwen, van Karin Karin van Leeuwen	Radboud Universiteit Nijmegen/ Instituut voor Nederlandse Geschiedenis	'Bedrijven uit een drama'. Een onderzoek naar staatscommissies en grondwetsherziening in Nederland 1945-1983
Loon, van Carolien carolien.vanloon@ua.ac.be	Universiteit Antwerpen	Electorale cultuur in het interbellum. Het politiek geheugen van Antwerpen
Manuhutu, Wim w.manuhutu@let.vu.nl	Vrije Universiteit	Through the looking glass: analysing the concept of common cultural heritage
Mellink, Bram brammellink@uva.nl	Universiteit van Amsterdam	Het primair onderwijs als speelveld voor inclusief denken

Mennen, Kristian k.m.mennen@gmail.com	Zentrum für Niederlande- Studien	Katholische und sozialdemokratische zivilgesellschaftliche Organisationen in der Debatte um ihr Repertoire
Mreijen, Anne-Marie afmreijen@gmail.com afmreijen@inghist.nl	Universiteit Utrecht	Biografie Marinus van der Goes van Naters (1900-2005)
Mûelenaere, Nel de nel.demuenaere@ua.ac.be	Universiteit Antwerpen	Winning hearts and minds? The army's legitimacy and the rise of civil militarization in Belgium, 1839-1914
Mulligen, van Remco r.van.mulligen@gmail.com	Vrije Universiteit	Eigentijds en antimodern - evangelisch-reformatorischen in politiek, media en hoger onderwijs (1945-2000)
Oddens, Joris j.oddens@uva.nl	Universiteit van Amsterdam	Parliamentary Practices: The Working of the National Assembly, 1795-1801
Olthof, Jelte Jelte.Olthof@rug.nl	Rijksuniversiteit Groningen	Constitutionalization in the United States and France
Oomen, Camiel coomen@gwdg.de	DFG-Graduierten- kolleg Genera- tionengeschichte" an der Georg- August-Universität Göttingen	Political generations of the interwar period. The German 'Kriegsjugendgeneration' of the First World War.
Otterloo, Sabrina sotterloo@hotmail.com	Universiteit Leiden	The organization and triumph of the Democratic Party in the Red River Valley of Louisiana, 1865-1878
Petterson, Anne a.f.petterson@hum.leidenuniv.nl	Universiteit Leiden	De natie in de stad. Stedelijke beleving en de ontwikkeling van nationaal besef, Amsterdam 1850-1900
Polinder, Simon s.polinder@rug.nl	RijksUniversiteit Groningen	A critical evaluation of the role of religion in theories of international relations
Praet, Carmen Van Carmen.Vanpraet@ugent.be	Universiteit van Gent	Tussen lokaal en internationaal: liberale sociale verenigingen in Vlaanderen en Brussel tussen 1848 en 1914
Reed, Alistair alastair.reed@let.uu.nl	Universiteit Utrecht	A History of the Effectiveness of Counterterrorism Methods in Asia 1945-2005
Rouwette, René r.rouwette@law.uu.nl	Universiteit Utrecht	The European Union's Influence on the Character and Effectiveness of the Dutch Conduct in the UN Commission on Human Rights, 1970-2006
Ruyskensvelde, Van Sarah sarah.vanruyskensvelde@ped.kuleuven.be	Universiteit Antwerpen – Leuven	Het katholieke secundair onderwijs in België tijdens de Tweede Wereldoorlog
Rutjes, Mart m.rutjes@uva.nl	Universiteit van Amsterdam	Politieke kernbegrippen: burgerschap en representatie in de Bataafse Republiek, 1795-1801
Savenije, Lennert l.savenije@let.ru.nl	Radboud Universiteit Nijmegen	Verzet en collaboratie in Nijmegen, 1940-1945
Sax, Aline aline.sax@ua.ac.be	Universiteit Antwerpen	De Weltanschauung van Vlaamse collaborateurs tijdens de Tweede Wereldoorlog
Scheltiens, Vincent vincent.scheltiens@ua.ac.be	Universiteit Antwerpen	Alteriteit en natievorming. Het beeld van de nationale 'andere' in vertogen van subnationale bewegingen en instellingen in België, 1830-2010

Schepel, Wibo wibo.schepel@shell.com	Universiteit van Amsterdam	Biografie Arnold Kerdijs
Schrijvers, Erik erik.schrijvers@let.uu.nl	Universiteit Utrecht	The development of functional representation bodies in the Netherlands, 1945 to the present
Slaman, Pieter pslaman@cdh.leidenuniv.nl	Universiteit Leiden/Campus Den Haag	Studiefinanciering tussen staat en samenleving. Tweehonderd jaar beleidsgeschiedenis van de studiefinanciering in Nederland
Smit, Diederik d.e.j.smit@hum.leidenuniv.nl	Universiteit Leiden	Haagse politiek, Huisvesting en Herinnering. Het Binnenhof als monument en strijdtoneel?
Smits, Boudewijn B.J.Smits@rug.nl	Rijksuniversiteit Groningen	Biografie Loe de Jong
Stol, Bart bart.stol@let.uu.nl	Universiteit Utrecht	Europese tactische en strategische samenwerking in dekolonisatiekwesies
Sutter, de Bart Bart.DeSutter@ua.ac.be	Universiteit Antwerpen	Universalisme vs. particularisme in de transnationale civil society van mensenrechtenorganisaties. Amnesty International USA en Human Rights Watch tussen samenwerking en concurrentie (1978-2008)
Sysling, Fenneke f.sysling@let.vu.nl	Vrije Universiteit	Physical anthropology and colonial practice at the Tropical Institute in Amsterdam and in the Dutch Indies, 1915-1960
Ternede, Maarten m.a.ternede@uva.nl	Universiteit van Amsterdam	Biografie van J.C. (Han) Lammers 1931-2000
Tijhof, Esmeralda a.e.tijhof@rug.nl	Universiteit Groningen	The Boissevain sisters: knowledge and power on the threshold of democracy
Trigt, van Paul W. pw.van.trigt@let.vu.nl	Vrije Universiteit	Blindenzorg op het snijvlak van religie, politiek en cultuur
Veen, Adriejan van a.vanveen@uu.nl	Utrechtse School voor Bestuurs- en Organisatiewetenschap Universiteit Utrecht	Regulation without representation? Market authorities in Dutch parliamentary democracy
Veldhuizen, van Adriaan a.p.van.veldhuizen@let.leidenuniv.nl	Universiteit Leiden	Een cultuurgeschiedenis van de SDAP
Verlaan, Tim t.verlaan@uva.nl	Universiteit van Amsterdam	De strijd over asfalt en beton. Het democratisch spanningsveld tussen burger, politiek en marktpartijen bij stadsvernieuwingen 1960-1980
Vetten, de Jan jandv@xs4all.nl	Universiteit Leiden	De bestrijding van de Centruumpartij en Centrumdemocraten
Vries, de Mark Leon m.l.de.vries@hum.leidenuniv.nl	Universiteit Leiden	The role of violence in Reclaiming the Red River Valley
Waling, Geerten g.h.waling@hum.leidenuniv.nl	Universiteit Leiden	Associations in the European Revolutions of 1848

<p>Weers, Svenja svenja.weers@ua.ac.be</p>	<p>Universiteit Antwerpen</p>	<p>Militaire bezetting als transnationale vorm van politiek. Een sociale en culturele geschiedenis van het Duitse bezettingsbestuur in België tijdens de Eerste en Tweede Wereldoorlog</p>
<p>Wille, Robert-Jan R.J.Wille@let.ru.nl</p>	<p>Radboud Universiteit Nijmegen</p>	<p>Imperialisme, nationalisme en wetenschapspolitiek in Nederland, 1873-1914</p>